

Kommentarer til Skjøtselsplan skulptur og kulturminnepark Ekeberg juli 2010.

Av Anja Bruland, agronom og produksjonsgartner. Har jobbet som skjøtselgartner hos Friluftsetaten, Park og Landskapspleie/ISS Landscaping, Hageform AS og i Parkanlegget UIO.

Skjøtselsplanen gjennomgås i den rekkefølgen den er skrevet.

I skjøtselsplanenes innledning står det at “Skjøtselsplanen vil ligge til grunn for avtale som inngås mellom Oslo kommune og C.Ludens Ringnes Stiftelse om etablering, drift og vedlikehold av parken.” Når man ser på oversiktskart med benevnelser (f.eks s 6) er det et minimum av området som i dag kan kalles parklignende. Vi finner klassifiseringer som blandingsskog, gammel skjøttet furuskog, åpen naturmark, løvskog, sigevannspåvirket furuskog osv. I realiteten er ordet park misvisende for området.

Dette kan virke som en bagatell, men det representerer et problem ved denne skjøtselsplanen. Planen referer til NS 3420. Denne standarden er ikke utarbeidet med tanke på skogsområder som skal skjøttes med nennsom hånd, den er utarbeidet for typiske park og hageanlegg.

I generelle bestemmelser/orientering punkt 1.1 står det at det skal benyttes en arbeidsleder med fagbrev som anleggsgartner, utdanning som produksjonsgartner eller tilsvarende grøntfaglig kompetanse. En slik bakgrunn gir kanskje kjennskap til NS 3420, men gir ingen indikasjon på kunnskap om sårbare skogsområder eller hvilke hensyn som er viktig i en slik sammenheng. Jeg understreker at det her snakkes om arbeidslederen, den som skal koordinere og kontrollere arbeidets utførelse. Min mening er at arbeidslederen bør i denne sammenheng kunne legge frem referanser på lignende arbeid eller ytterligere kompetanse enn ovenfor nevnte. Arbeidslederen bør ha god plantekjennskap, også innen vinterdendrologi (viltvoksende planter er ikke del av pensum for gartnere annet enn de vanligste ugrasene), vedkommende bør også ha tanker om og erfaring fra bruk av økologiske metoder i skjøtselssammenheng. Fuglers hekketider er heller ikke vanlig kunnskap innen gartnerfaget.

I punkt 1.2 på samme side står det at plantevernmidler kan unntaksvis benyttes til bekjempelse av enkelte fremmede arter der ikke andre metoder fungerer. På samme side står det “ I biofokus-rapport konkluderes at området i dag ikke er mye påvirket av fremmede arter.” At plantervernmidler unntaksvis kan benyttes bør fjernes fra skjøtselsplanen. I Fagus sine faktark om fremmede arter er det normalt foreslått tre bekjempelsesmetoder; lusing, slått eller sprøyting. De to andre metodene kan benyttes, det er ingen grunn til å ha med muligheten for sprøyting.

I punkt 1.3 Nevnes verdien av døende og døde trær for biomangfoldet. Videre står det at døde trær og vindfall som er en fare for sikkerheten ved ferdsel på området tilrettlagte stier må fjernes. Flere ganger i kap 4.Skjøtselstiltak på delområder (s 8 og 9) nevnes at døde eller skadde trær fjernes. Normalt innen parkdrift vies publikums sikkerhet stor oppmerksomhet, og greiner som kan komme til å falle ned fjernes. Det er i dette punktet igjen viktig å understreke at Ekebergskråningen ikke er en park, men en skog, og her ferdes folk på eget ansvar som normalt i en skog. Et uttak av døde og døende greiner og trær som skjøtselsplanen gir mulighet for, vil være omfattende og ikke samsvare med viktigheten av det biologiske mangfoldet som skulpturparken skal ta hensyn til. Det bør tydeliggjøres i skjøtselsbeskrivelsen at denne ryddingen av døde og døende trær begrenses til å flytte nedfalne greiner ut av tilrettlagte stier, og legge de ved siden

av stiene.

I punkt 1.4 sies det at beskjæringsarbeider ikke skal utføres i fuglenes hekketid. Det bør vurderes og legges begrensninger på øvrig bruk av støyende redskap i denne perioden.

I punkt 1.5 som omhandler støy sies det at det skal tas hensyn til eventuelle naboer i forhold til støy ved bruk av motoriserte kjøretøyer og redskaper. Det er nærliggende å tro at hensynet til publikum og dyre- og fugleliv også bør med her. Dette utgjør et viktig punkt. Det legges opp til at mange av kulturminnene skal ha en oppgradert skjøtsel med skjøtsel av plen klasse 3 (høyde 50-120 mm). Litt avhengig av vekstforholdene kan det bety ukentlig klipp. Det er vanskelig ut i fra skjøtelsesplanen å anslå hvor mange punkter som skal skjøttes på denne måten, men det ser ut til i det minste å dreie seg om ukentlig klipp langs et 850 m langt steingjerde, ukentlig klipp ved steinsetninger og skålgroper og slått to ganger i sesongen på minst 27 gravhauger. Skjøtsel rundt og ved skulpturene nevnes merkelig nok ikke i skjøtelsesplanen, men det antas at de skal ha lignende skjøtsel. Rundt vannspeilet, anløp for gondolbanen, paviljongen og eventuelt andre sitteplasser skal det sannsynligvis også skjøttes ukentlig. Samlet utgjør dette en betydelig økning i støy generelt, siden alt dette normalt utføres med motoriserte redskaper. Skjøtselen vil også normalt føre med seg ukentlig kjøring i området av de som skal stelle området, siden man ikke kan forvente at de skal ta seg frem til fots i et så stort område med tunge redskaper. Det burde vurderes i hvilken grad denne samlede støyen vil forstyrre dyrelivet og publikums opplevelse av området.

I kapittel 3. Skjøtelsesbeskrivelser, 3.1.1 ZZ2.213 Skjøtsel av grasbakke legges det vekt på engfloraens blomstring i forhold til slåttetidspunkt. Senere i samme avsnitt står det at 1-2 ekstra slått gjennomføres ved forekomst av russekål. Riktig slåttetidspunkt er av avgjørende betydning for at engfloraen skal bestå. 2 ekstra slåtteomganger kan ødelegge dette, og det bør derfor brukes andre virkemidler som mekanisk fjerning av russekål enkeltvis eller flekkvis.

I 3.1.2 Drift av gang- og kjørearealer nevnes ikke sannsynligheten for uønsket plantevekst i arealene. For å oppnå universell tilgjengelighet antas det at veiarealene må holde en god standard. Å holde grusganger ugrasfrie er en utfordring innen økologisk skjøtsel, det krever spesialredskap eller tidkrevende håndarbeid. Hvordan dette skal håndteres uten kjemiske ugressmidler bør beskrives i skjøtelsesplanen.

Grunnet mangelen på egnet standardisert beskrivelse og kompetanse innen skjøtsel av denne type område, er kvalitetssikringen av arbeidet avgjørende for et godt resultat. Jeg forutsetter at det vil være god faglig tyngde innen skogskjøtsel og biologi på oppdragsgiversiden når skjøtelseskontrakt for området skal inngås. Oslo kommune ved sin fagetat Friluftsetaten, må være representert i dette arbeidet, det må ikke overlates til stiftelsen alene. Det bør være tett kontakt mellom oppdragsgiver og entreprenør, særlig gjennom det første året med ny entreprenør. Med så mange hensyn å ta til forskjellige arter av planter, dyr, fugler og insekter, må ikke entreprenør få følelsen av å være overgitt til egne vurderinger, før det er hevet over enhver tvil at den rette kompetansen er på plass. I denne sammenhengen er det bedre med for lite skjøtsel enn for mye, og er det tvil bør entreprenør ha en kontaktperson hos Friluftsetaten med kjennskap til områdets spesielle behov. Kvalitetssikring av skjøtselen bør etter min mening gås nærmere inn på i skjøtelsesbeskrivelsen.